

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การให้ข้าราชการพลเรือนและพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา
ซึ่งถูกไล่ออกหรือปลดออกจากราชการกลับเข้ารับราชการ
ตามมาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๘๖
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑^๑

๑. มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีหนังสือ ลับ^๒ ที่ อว ๐๖๐๕.๐๑/๓๑๔ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ดังนี้

๑.๑ สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ถึงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม แจ้งว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดนางสาว ธ. พนักงานมหาวิทยาลัยว่ามีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายทางราชการ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๓๙ วรรคสามและวรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาเพื่อลงโทษทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒ และมีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานกระทำความผิดตามมาตรา ๑๕๗ ประกอบกับมาตรา ๘๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา จึงขอให้พิจารณาโทษทางวินัยแก่นางสาว ธ. ในฐานความผิดดังกล่าวตามนัยมาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

๑.๒ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีคำสั่งมหาวิทยาลัยมหาสารคามลงโทษไล่นางสาว ธ. ออกจากราชการ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๙ และนางสาว ธ. อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจํามหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ก.อ.ม.) โดย ก.อ.ม. พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์

๑.๓ ต่อมา นางสาว ธ. ยื่นฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ก.อ.ม. และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ต่อศาลปกครองขอนแก่น โดยศาลปกครองขอนแก่นมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ บ.๒๕๙/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๖ พิพากษาให้มหาวิทยาลัยมหาสารคามเพิกถอนคำสั่งมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ลงโทษไล่นางสาว ธ. พนักงานในสถาบันอุดมศึกษาออกจากราชการ โดยให้มีผลย้อนหลังตั้งแต่วันที่คำสั่ง และให้มหาวิทยาลัยมหาสารคามรับนางสาว ธ. กลับเข้าเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยในตำแหน่งเดิม พร้อมทั้งให้คืนสิทธิประโยชน์ตามสัญญาจ้าง อย่างไรก็ตาม อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามและมหาวิทยาลัยมหาสารคามยื่นอุทธรณ์ ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

^๑ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/๔๐ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๒ต่อมามหาวิทยาลัยมหาสารคามได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ อว ๐๖๐๕.๑/๓๘ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๘ ยกเลิกชั้นความลับ

๑.๔ สำหรับมูลความผิดทางอาญา คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นางสาว ธ. เป็นจำเลยที่ ๕ ต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๔ ข้อหาหรือฐานความผิด ตามมาตรา ๑๕๗ ประกอบกับมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๔ พิพากษาว่าการกระทำของจำเลยที่ ๕ ไม่เป็นความผิด ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือโดยทุจริต พิพากษายกฟ้อง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ มีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฎีกา ศาลฎีกามีคำสั่ง ที่ คร.อท. ๕๑๔/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๖ ไม่อนุญาตให้โจทก์ฎีกาในส่วนของจำเลยที่ ๕ ให้ยกคำร้อง และไม่รับฎีกา คดีถึงที่สุดในส่วนของจำเลยที่ ๕

๑.๕ นางสาว ธ. ได้ยื่นหนังสือลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ถึงอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แจ้งคำสั่งศาลฎีกาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และขอให้พิจารณาให้กลับเข้ารับราชการ โดยกล่าวอ้างข้อเท็จจริงตามคำสั่งศาลฎีกาดังกล่าว และขอให้มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ลงโทษไล่นางสาว ธ. พนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ออกจากราชการ และคืนสิทธิการเป็นพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาย้อนหลังนับจากวันที่ถูกลงโทษ ไล่ออก คืนสิทธิค่าจ้างเงินเดือนย้อนหลังนับจากวันที่ถูกลงโทษไล่ออกจนถึงวันที่มีการเพิกถอนคำสั่ง เพิกถอนความเสียหายเรื่องที่ไม่ได้รับการประเมินเลื่อนเงินเดือนในระหว่างถูกไล่ออกจากราชการ และคืนสิทธิสวัสดิการค่าเล่าเรียนบุตรย้อนหลังนับจากวันที่ถูกลงโทษไล่ออก

๑.๖ มหาวิทยาลัยมหาสารคามโดยคณะกรรมการบริหารงานบุคคลประจำ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ก.บ.ม.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๗ พิจารณาแล้วมีมติว่า เมื่อเห็นควรอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองขอนแก่นต่อศาลปกครองสูงสุดแล้ว การพิจารณาการขอกลับเข้ารับราชการของนางสาว ธ. จึงต้องรอฟังคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด โดยมหาวิทยาลัยมหาสารคามได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้นางสาว ธ. ทราบแล้ว

๑.๗ จากนั้น สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๗ ส่งเรื่องร้องเรียนของนางสาว ธ. ขอความเป็นธรรมกลับเข้ารับราชการ ต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามพิจารณา

๑.๘ มหาวิทยาลัยมหาสารคามโดย ก.บ.ม. ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เห็นว่า เหตุแห่งการร้องเรียนต่อนายกรัฐมนตรีและอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นเรื่องเดียวกัน และมหาวิทยาลัยมหาสารคามโดย ก.บ.ม. ได้พิจารณา และมีมติในเรื่องดังกล่าวแล้ว สำหรับกรณีที่นางสาว ธ. ขอให้มหาวิทยาลัยมหาสารคามดำเนินการ ให้กลับเข้ารับราชการ โดยกล่าวอ้างมาตรา ๙๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่กำหนดให้นำความในมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับ กับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยอนุโลมนั้น มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจ ของอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดังนั้น ก.บ.ม. จึงมีมติเห็นควรให้หารือคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อจะได้ถือปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

๑.๙ มหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงขอหารือดังนี้

๑.๙.๑ ในการพิจารณาคำขอให้พิจารณาการดำเนินการตามมาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลให้มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีหน้าที่และอำนาจในการ พิจารณาออกคำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางวินัยได้หรือไม่

๑.๙.๒ เนื่องจากคดีนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด มหาวิทยาลัยมหาสารคามโดย ก.บ.ม. ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ พิจารณาใช้หน้าที่และอำนาจให้รอผลคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดได้หรือไม่

๒. มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีหนังสือ ลับ^๓ ที่ อว ๐๖๐๕.๐๑/๓๒๙ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ดังนี้

๒.๑ กรณีที่หนึ่ง นาย ศ. นางสาว บ. และนาย ส. อดีตข้าราชการพลเรือน ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

๒.๑.๑ สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ถึงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม แจ้งว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดนาย ศ. นาย ส. และนางสาว บ. ดังนี้

(๑) การกระทำของนาย ศ. มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายทางราชการ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๓๙ วรรคสามและวรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และมีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามมาตรา ๑๕๗ ประกอบกับ มาตรา ๙๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

(๒) การกระทำของนางสาว บ. และนาย ส. มีมูลความผิดทางวินัย อย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจหรือประมาท เลินเล่อไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบาย ทางราชการ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม และวรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และมีมูลความผิด ทางอาญา ฐานร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิด ความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือร่วมกันปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามมาตรา ๑๕๗ ประกอบกับมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

โดยขอให้พิจารณาโทษทางวินัยแก่นาย ศ. นางสาว บ. และนาย ส. ในฐานความผิดดังกล่าวตามนัยมาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

๒.๑.๒ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ก.บ.ม. มีมติเห็นชอบตามฐานความผิด ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด และอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีคำสั่งมหาวิทยาลัย มหาสารคาม ลงโทษไล่นาย ศ. นางสาว บ. และนาย ส. ออกจากราชการ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

๒.๑.๓ นาย ศ. อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัย อุทธรณ์และร้องทุกข์ (ก.อ.ร.) โดย ก.อ.ร. พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์

^๓ต่อมามหาวิทยาลัยมหาสารคามได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ อว ๐๖๐๕.๑/๓๘ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๘ ยกเลิกชั้นความลับ

๒.๑.๔ ต่อมา นาย ศ. ยื่นฟ้องอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะกรรมการ ป.ป.ช. และ ก.อ.ร. ต่อศาลปกครองขอนแก่น โดยศาลปกครองขอนแก่นมีคำพิพากษา ในคดีหมายเลขแดงที่ บ.๒๒๙/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๖ พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่ง มหาวิทยาลัยมหาสารคามเฉพาะในส่วนที่ลงโทษให้นาย ศ. ออกจากราชการ และเพิกถอนคำวินิจฉัย ของ ก.อ.ร. ที่ยกคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ให้มีผลย้อนหลังไปนับแต่วันที่คำสั่งและคำวินิจฉัย ดังกล่าว โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาว่า ให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามพิจารณาดำเนินการให้นาย ศ. กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม หรือเทียบเท่า นับตั้งแต่วันที่ถูกละออกจากราชการ อย่างไรก็ตาม อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นอุทธรณ์ ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

๒.๑.๕ สำหรับมูลความผิดทางอาญา คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นาย ศ. เป็นจำเลยที่ ๑ นางสาว บ. เป็นจำเลยที่ ๓ และนาย ส. เป็นจำเลยที่ ๔ ต่อศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๔ โดยนาย ศ. ถูกฟ้องในข้อหาหรือฐานความผิดตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา นางสาว บ. และนาย ส. ถูกฟ้องในข้อหาหรือฐานความผิดตามมาตรา ๑๕๗ ประกอบกับมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค ๔ พิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบพิพากษายืน และศาลฎีกา มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๒๙๒/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๗ ยืนตามคำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ คดีถึงที่สุด

๒.๑.๖ นาย ศ. นางสาว บ. และนาย ส. ได้ยื่นคำร้องต่อมหาวิทยาลัย มหาสารคามเพื่อขอกลับเข้ารับราชการ โดยอ้างคำพิพากษาศาลฎีกาให้ยกฟ้องในคดีอาญาดังกล่าว

๒.๑.๗ มหาวิทยาลัยมหาสารคามเคยหารือไปยังสำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา แล้ว โดยแต่ละหน่วยงานมีความเห็นดังนี้

(๑) สำนักงาน ป.ป.ช. มีความเห็นสรุปความได้ว่า การกระทำ ทางอาญาดูเป็นคนละส่วนกับการกระทำความผิดทางวินัย และการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ ชี้มูลความผิดทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา และผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนได้ดำเนินการ พิจารณาโทษทางวินัยตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว ย่อมถือว่าสิ้นสุดกระบวนการตามหน้าที่และอำนาจ ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยจึงเป็นเรื่องภายในของผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนที่จะพิจารณาดำเนินการภายใต้กรอบของกฎหมายและความชอบ ด้วยกฎหมาย

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา มีความเห็นสรุปความ ได้ว่า การดำเนินการทางวินัยมีความแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญา เนื่องจากการดำเนินการ ทางวินัยเป็นมาตรการทางปกครองเพื่อควบคุมความประพฤติของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐให้อยู่ใน กรอบกฎหมายและระเบียบ แต่การดำเนินคดีอาญาเป็นการดำเนินการเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดอาญา มาลงโทษตามกฎหมาย โดยอ้างพยานหลักฐานและการนำเสนอข้อเท็จจริงความผิดของจำเลยให้ปรากฏ อย่างชัดเจนจนปราศจากข้อสงสัย เมื่อการดำเนินการทางวินัยและการดำเนินคดีอาญามีความมุ่งหมาย และวิธีพิจารณาที่แตกต่างกัน การดำเนินการทางวินัยจึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องหรือถือผลการดำเนิน คดีอาญา ดังนั้น กรณีที่ผู้ร้องเรียนได้ขอให้พิจารณาคำสั่งลงโทษทางวินัยใหม่โดยอ้างคำพิพากษา ศาลฎีกาเป็นการขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงเป็นหน้าที่และอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองในการพิจารณาว่าคำขอ เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ โดยหลักเกณฑ์ให้เป็นไปตามความเห็น คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในเรื่องเสร็จที่ ๑๔๙๐ - ๑๔๙๑/๒๕๖๔

๒.๒ กรณีที่สอง นาย ม. อดีตพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา

๒.๒.๑ สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ ถึงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม แจ้งว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าการกระทำของนาย ม. มีความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายทางราชการ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม และวรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาฯ ประกอบกับข้อ ๒๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๓ และมีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานมีอำนาจซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ หรือเจ้าของทรัพย์สิน และฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามมาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ ประกอบกับมาตรา ๘๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ความผิดตามมาตรา ๑๕๗ ประกอบกับมาตรา ๘๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ขาดอายุความแล้ว จึงให้ยุติการดำเนินคดีอาญากับนาย ม. ในความผิดฐานนี้ และขอให้พิจารณาโทษทางวินัยแก่นาย ม. ตามมาตรา ๙๑ (๒) และมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

๒.๒.๒ วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ ก.บ.ม. มีมติให้ปลดนาย ม. ออกจากราชการ ต่อมา อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงมีคำสั่งมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ลงโทษปลดนาย ม. พนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ออกจากราชการ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ และนาย ม. อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อ ก.อ.ม. โดย ก.อ.ม. พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์

๒.๒.๓ นาย ม. ยื่นฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ก.บ.ม. และ ก.อ.ม. ต่อศาลปกครองกลาง โดยศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ บ.๒๖๖/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๗ พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ลงโทษปลดนาย ม. ออกจากราชการ และให้เพิกถอนมติ ก.อ.ม. ที่ยกคำร้องอุทธรณ์ของนาย ม. โดยให้มีผลย้อนหลังนับแต่วันที่คำสั่งและมตินั้น รวมทั้งให้มหาวิทยาลัยมหาสารคามรับนาย ม. กลับเข้าเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยเพื่อปฏิบัติงานตามสัญญาจ้าง และให้คืนเงินเดือน เงินสวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่นาย ม. ควรจะได้รับให้แก่ นาย ม. ตั้งแต่วันที่คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการจนถึงวันก่อนวันที่นาย ม. ได้กลับเข้าเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยเพื่อปฏิบัติงานตามสัญญาจ้างดังกล่าว ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นอุทธรณ์ ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

๒.๒.๔ สำหรับมูลความผิดทางอาญา อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ยื่นฟ้องนาย ม. ต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๔ ฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตามมาตรา ๘๓ มาตรา ๙๐ และมาตรา ๑๕๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๔ มีคำพิพากษาว่า นาย ม. มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามมาตรา ๑๕๗ ประกอบกับมาตรา ๘๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา นาย ม. ยื่นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ อท ๑๒๕๒๔ - ๑๒๕๒๖/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ ให้ยกฟ้อง คดีถึงที่สุด

๒.๒.๕ นาย ม. ได้ยื่นคำร้องต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคามเพื่อขอกลับเข้าเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย โดยอ้างคำพิพากษาศาลในคดีอาญาดังกล่าว

๒.๓ มหาวิทยาลัยมหาสารคามโดย ก.บ.ม. ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ พิจารณาคำร้องขอกลับเข้ารับราชการของนาย ศ. นางสาว บ. นาย ส. และนาย ม. แล้ว มีความเห็นสรุปความได้ว่า ความเห็นของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ ยังไม่ชัดเจนว่าในกรณีที่คดีอาญาถึงที่สุดแล้วว่าการกระทำของผู้ยื่นคำร้องไม่เป็นความผิดทางอาญา แต่ความผิดทางวินัยยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดนั้น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จะสามารถเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยได้หรือไม่ โดยผู้ร้องขอกลับเข้ารับราชการได้กล่าวอ้าง มาตรา ๙๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ก.บ.ม. จึงมีมติให้หารือคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒.๔ มหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงขอหารือดังนี้

๒.๔.๑ กรณีที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัย โดยให้ พนักงานมหาวิทยาลัยพ้นจากราชการด้วยการไล่ออก ตามมติชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีใช้การสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ การที่ศาลในคดีอาญาซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องว่าการกระทำของพนักงานมหาวิทยาลัยมหาสารคามไม่เป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือทุจริต จะมีผลให้ มหาวิทยาลัยมหาสารคามต้องพิจารณาให้พนักงานมหาวิทยาลัยรายดังกล่าวกลับเข้ารับราชการ ตามมาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือไม่

๒.๔.๒ กรณีที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัย โดยให้ พนักงานมหาวิทยาลัยพ้นจากราชการด้วยการปลดออก ตามมติชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งไม่ใช่การสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว การที่ศาลในคดีอาญาซึ่งอัยการสูงสุดเป็นผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องว่า การกระทำของพนักงานมหาวิทยาลัยมหาสารคามไม่เป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือทุจริต จะมีผลให้มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ต้องพิจารณาให้รับพนักงานมหาวิทยาลัยรายดังกล่าวกลับเข้ารับราชการตามมาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีผู้แทนกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เนื่องจาก ข้อหารือทั้งสองเรื่องมีประเด็นข้อกฎหมายที่ต้องวินิจฉัยอย่างเดียวกัน จึงเห็นสมควรรวมพิจารณา ให้ความเห็นไปพร้อมกัน โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณา ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีคำสั่งไล่ออกหรือปลดออกข้าราชการพลเรือนหรือพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ต่อมา ศาลในคดีอาญามีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องข้าราชการพลเรือนหรือพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหาสารคามจะสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวด ๓ การดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะ มาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๖ ได้กำหนดมาตรการและกลไกการป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะไว้ โดยมาตรา ๙๓ วรรคสอง^๔ ซึ่งเป็นบทบัญญัติในหมวด ๔ การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนที่ ๑ การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ กำหนดให้นำความในมาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยอนุโลม ซึ่งการใช้บังคับโดยอนุโลมนั้นย่อมเป็นการนำมาใช้โดยอาศัยหลักการอย่างเดียวกัน แต่ให้แก้ไขรายละเอียดได้ตามควรแก่กรณี ดังนั้น จึงต้องนำมาใช้ด้วยความระมัดระวังและต้องตีความการนำมาใช้โดยเคร่งครัด เพราะเป็นการนำหลักกฎหมายอื่นมาใช้ ซึ่งจะต้องไม่ขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไปและหลักการของกฎหมายที่นำมาอนุโลมใช้ด้วย ทั้งนี้ ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่) ในเรื่องเสร็จที่ ๒๗๑/๒๕๕๕^๕ และความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ในเรื่องเสร็จที่ ๑๐๓๓/๒๕๖๕^๖

ข้อหาหรือนี้ปรากฏข้อเท็จจริงในส่วนของนาย ศ. นางสาว บ. นาย ส. และนางสาว ธ. ว่า ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๔ คดีหมายเลขแดงที่ อท ๑๕๒/๒๕๖๓ พิพากษาว่า จำเลยที่ ๑ (นาย ศ.) ไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต เนื่องจากยังฟังไม่ได้ว่ากระทำการช่วยเหลือและประวิงเวลาในการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ได้บังคับบัญชา สำหรับจำเลยที่ ๓ (นางสาว บ.) จำเลยที่ ๔ (นาย ส.) และจำเลยที่ ๕ (นางสาว ธ.) ศาลเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของทางราชการนั้น จะมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ การทำงานหลายขั้นตอน มีความซับซ้อน และผู้ปฏิบัติหน้าที่ก็แบ่งความรับผิดชอบตามส่วนงาน อาจมีข้อผิดพลาดเกี่ยวกับระเบียบภายใน แต่ระเบียบดังกล่าว กำหนดขึ้นมาเพื่อสะดวกในการตรวจสอบเท่านั้น หากมีการกระทำผิดระเบียบหรือกระทำไปโดยประมาทเลินเล่อ ก็เป็นเรื่องที่จะไปดำเนินการทางวินัยหรือเรียกค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างหาก และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใด

^๔มาตรา ๙๓ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญาตามมาตรา ๙๑ ให้อัยการสูงสุดพิจารณาเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน

ให้นำความในมาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยอนุโลม

^๕บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ความรับผิดทางอาญาของผู้ฝ่าฝืนคำสั่งอัยการทรัพย์สินของธนาคารแห่งประเทศไทย ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๐๐๑๒ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๖บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง คำสั่งให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดหยุดปฏิบัติหน้าที่หรือพ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๑๑/๒๒๖ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

บ่งชี้ว่านางสาว บ. นาย ส. และนางสาว ธ. มีพฤติการณ์แสวงหาผลประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ พิกษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๕๔๖/๒๕๖๕ พิกษายืน

โจทก์ฎีกา ศาลฎีกา มีคำสั่ง ที่ คร.อท.๕๑๔/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๖ ว่า รับฎีกาของโจทก์เฉพาะจำเลยที่ ๑ ถึงจำเลยที่ ๔ ไว้พิจารณา ส่วนฎีกาของโจทก์เฉพาะจำเลยที่ ๕ (นางสาว ธ.) ไม่เป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย เพราะไม่เป็นกรณีที่เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงแล้ว อาจมีผลเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ไม่อนุญาตให้โจทก์ฎีกา ให้ยกคำร้องและไม่รับฎีกาของโจทก์ คดีของนางสาว ธ. ถึงที่สุด สำหรับคดีในส่วนของนาย ศ. นางสาว บ. และนาย ส. นั้น ศาลฎีกามีคำพิพากษาที่ ๒๙๒/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๗ พิกษายืนตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ คดีถึงที่สุด

สำหรับข้อเท็จจริงในส่วนของนาย ม. ปรากฏว่า ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๔ วินิจฉัยว่า การกระทำของนาย ม. เป็นความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตามมาตรา ๑๕๗ ประกอบกับมาตรา ๘๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ต่อมา นาย ม. อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ มีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๑๒๕๒๔ - ๑๒๕๒๖/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ ว่า ตามคำบรรยายฟ้องและคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ในศาลชั้นต้น โจทก์ได้บรรยายข้อเท็จจริงครบองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๑๕๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และคำขอให้ลงโทษตามมาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ และมาตรา ๑๕๑ เท่านั้น ซึ่งศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ในข้อหาตามมาตรา ๑๕๑ แล้ว โจทก์และนาย ม. มิได้อุทธรณ์จึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ส่วนความผิดตามมาตรา ๑๕๗ ประกอบกับมาตรา ๘๖ นั้น เมื่อคำขอให้ลงโทษนาย ม. ไม่ระบุมาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๘๖ ก็จะลงโทษนาย ม. ในความผิดตามมาตราดังกล่าวไม่ได้ ดังนั้นที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกนาย ม. ในความผิดมาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๖ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ยกฟ้องโจทก์สำหรับนาย ม. คดีถึงที่สุด

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวที่ศาลในคดีอาญามีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องนาย ศ. นางสาว บ. นาย ส. นางสาว ธ. และนาย ม. นั้น เมื่อพิจารณามาตรา ๙๓ วรรคสอง^๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ให้ความในมาตรา ๘๖^๘ ซึ่งกำหนดให้ในกรณีที่มิคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองถึงที่สุดให้ยกฟ้อง ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หยุดปฏิบัติหน้าที่อยู่ และยังมีได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ก็ให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยอนุโลมได้ก็ตาม

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^๘มาตรา ๘๖ ในกรณีที่มิคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองถึงที่สุดให้ยกฟ้อง ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หยุดปฏิบัติหน้าที่อยู่ และยังมีได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ก็ให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และถ้าในระหว่างหยุดปฏิบัติหน้าที่มิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ก็ให้สิทธิได้รับเสมือนหนึ่งผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในกรณีที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปก่อนที่จะมีคำพิพากษา การจ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ให้จ่ายจนถึงวันก่อนวันที่พ้นจากตำแหน่ง

แต่กรณีนี้ปรากฏว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามได้มีคำสั่งมหาวิทยาลัยมหาสารคามลงโทษไล่นาย ศ. นางสาว บ. นาย ส. และนางสาว ธ. ออกจากราชการ และปลดนาย ม. ออกจากราชการ อันมีผลทำให้พ้นจากสถานภาพการเป็นข้าราชการพลเรือนและพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาไปแล้ว ดังนั้น จึงไม่ใช่กรณีที่หยุดปฏิบัติหน้าที่อยู่ และยังมีได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๖^๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงไม่อาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวกลับเข้ารับราชการโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๓ วรรคสอง^{๑๐} ประกอบกับมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้

ประเด็นที่สอง เมื่อการดำเนินคดีอาญามีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง แต่การดำเนินการทางวินัยยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด มหาวิทยาลัยมหาสารคามจะพิจารณาคำขอกลับเข้ารับราชการ โดยรอผลคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดได้หรือไม่ เห็นว่า คำสั่งลงโทษไล่ออกและปลดออกจากราชการมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายและมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง และยังคงมีผลใช้บังคับอยู่จนกว่าจะมีการเพิกถอน ซึ่งโดยปกติหากผู้ออกคำสั่งทางปกครองพบว่ามีข้อผิดพลาดในการออกคำสั่งนั้น ก็ย่อมมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้เสมอ ตราบเท่าที่ยังไม่มีคำสั่งทางปกครองใหม่หรือมีการวินิจฉัยอุทธรณ์เป็นคำสั่งทางปกครองของผู้วินิจฉัยอุทธรณ์ชั้นใหม่หรือมีคำพิพากษาของศาล แล้วแต่กรณี และแจ้งให้องค์กรที่เกี่ยวข้องทราบถึงการไม่มีผลของคำสั่งทางปกครองเดิมด้วย ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ในเรื่องเสร็จที่ ๗๗๘/๒๕๔๘^{๑๑} และความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ในเรื่องเสร็จที่ ๒๒๐/๒๕๖๕^{๑๒} แต่โดยที่มูลความผิดทางวินัยตามข้อหาหรือนี้เป็นเรื่องการบริหารงานบุคคลอันเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งมีผลผูกพันให้ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิด ประกอบกับการดำเนินการทางวินัยและการดำเนินคดีอาญามีความมุ่งหมายและวิธีพิจารณาที่แตกต่างกัน การดำเนินการทางวินัยของราชการเป็นมาตรการทางปกครองเพื่อควบคุมความประพฤติของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐให้อยู่ในกรอบระเบียบ ต่างจากการดำเนินคดีอาญาที่เป็นการดำเนินการเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดอาญามาลงโทษตามกฎหมาย และหลักการพิจารณาคดีอาญานั้นโจทก์จะต้องอ้างพยานหลักฐานและนำสืบพิสูจน์ความผิดของจำเลยต่อศาลให้ปรากฏอย่างชัดแจ้งจนปราศจากข้อสงสัย ศาลจึงจะพิพากษาลงโทษจำเลยได้ ดังนั้น การดำเนินการทางวินัยจึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องหรือถือผลการดำเนินคดีอาญา ซึ่งอาจเหมือนหรือแตกต่างกันก็ได้สุดแต่ข้อเท็จจริงที่จะปรากฏ ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๑}บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การเพิกถอนการประเมินภาษี และการขอให้พิจารณาการประเมินภาษีใหม่ ในกรณีที่เรื่องอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์หรือของศาล หรือในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือศาลได้มีคำพิพากษาแล้ว ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๘๑๘ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๒}บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การลงโทษทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งออกจากราชการไปแล้ว ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๔/๓๖ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(คณะที่ ๑๓) ในเรื่องเสรีที่ ๑๔๐๖/๒๕๕๙^๓ และความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ในเรื่องเสรีที่ ๑๓๙๐/๒๕๖๖^๔ และเรื่องเสรีที่ ๑๓๔๒/๒๕๖๗^๕

เมื่อข้อเท็จจริงในส่วนของนางสาว ธ. ซึ่งมหาวิทยาลัยมหาสารคามประสงค์ขอหารือนั้น ปรากฏว่า คดีอาญาศาลพิพากษายกฟ้องนางสาว ธ. คดีถึงที่สุดในส่วนอาญา สำหรับการดำเนินการทางวินัยนั้น นางสาว ธ. ได้ฟ้องเพิกถอนคำสั่งไล่ออกของมหาวิทยาลัยมหาสารคามต่อศาลปกครองขอนแก่น และศาลปกครองขอนแก่นมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกดังกล่าว แต่อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามและมหาวิทยาลัยมหาสารคามยื่นอุทธรณ์ ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ดังนั้น ในการพิจารณาคำขอกลับเข้ารับราชการของนางสาว ธ. มหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงสามารถขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาก่อนได้

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

^๓บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ (กรณีนาย [REDACTED]) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๔/๒๘๐ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๔บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การทบทวนมติชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ท. กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นชอบตามคำสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๔/๒๑๔ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๕บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การดำเนินการทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาในคดีอาญาแตกต่างไปจากมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๔/๒๒๙ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี